

توانمندسازی محلی با رویکرد تأمین مالی خرد و ایجاد و توسعه کسب و کارهای خرد در محلات هدف باز آفرینی شهری

ارایه دهنده: جسیم مصطفوی

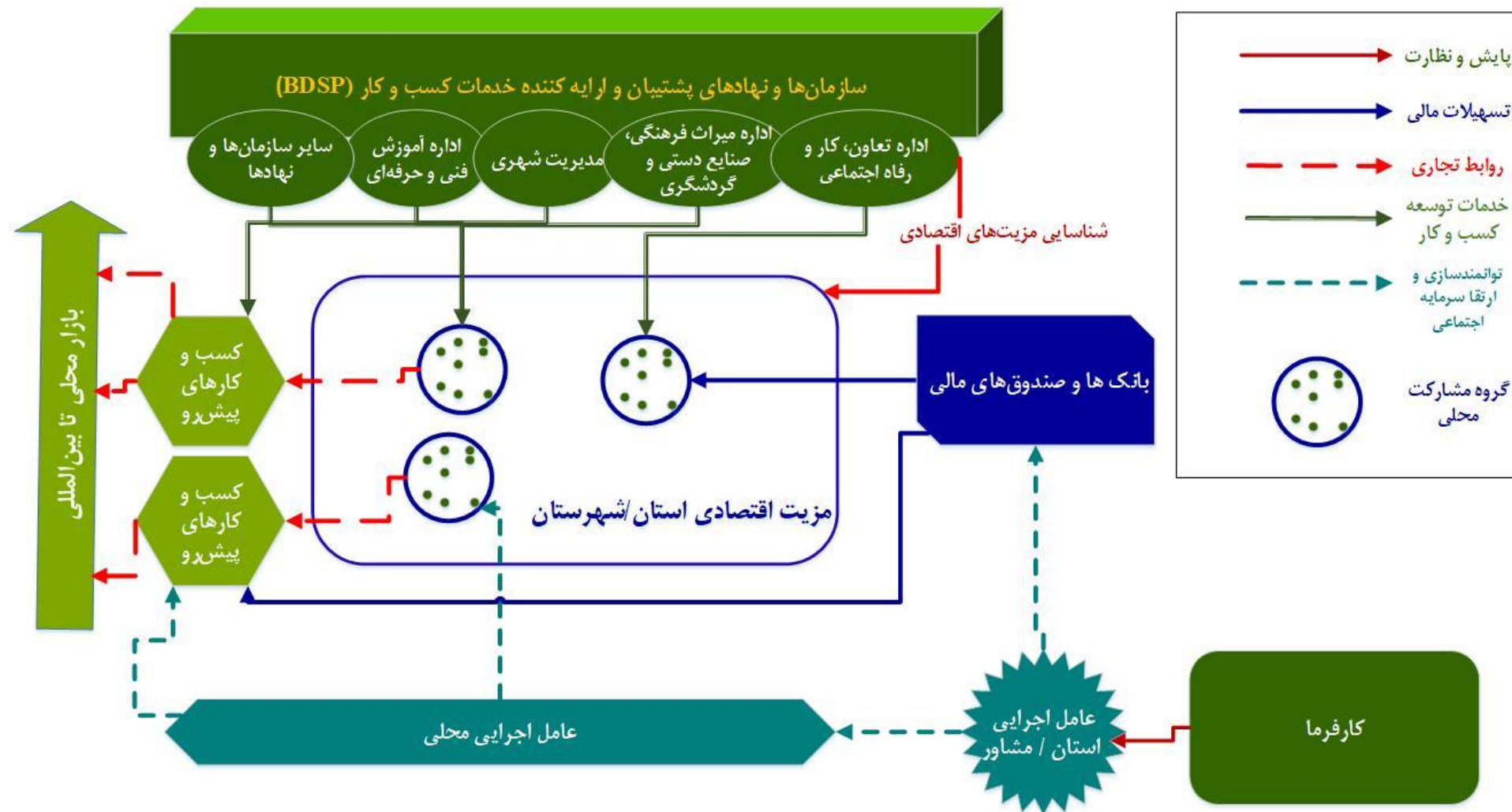

شرکت دانش پژوهان کار دوک

و مؤسسه بین المللی توسعه خدمات مالی خرد روستا (تاک)

مدل توانمندسازی محلی با رویکرد توسعه کسب و کارهای خرد

مراحل اجرای طرح در راستای ایجاد و توسعه کسب و کارهای خرد

عامل اجرایی (ملی و استانی)

شناسایی کسب و کارهای پیشرو دارای قابلیت توسعه در سطح استان و شهرستان (مطالعه بازار و تعیین کسب و کارهای اولویت‌دار و مزیت‌های اقتصادی)

شناسایی ویژگی‌های کلی جامعه هدف و بررسی پتانسیل همکاری ایشان در کسب و کارهای اولویت‌دار

تحلیل نیازمندی‌های توسعه کسب و کارها و شناسایی مکانیسم همکاری (شبکه سازی) در طول زنجیره ارزش

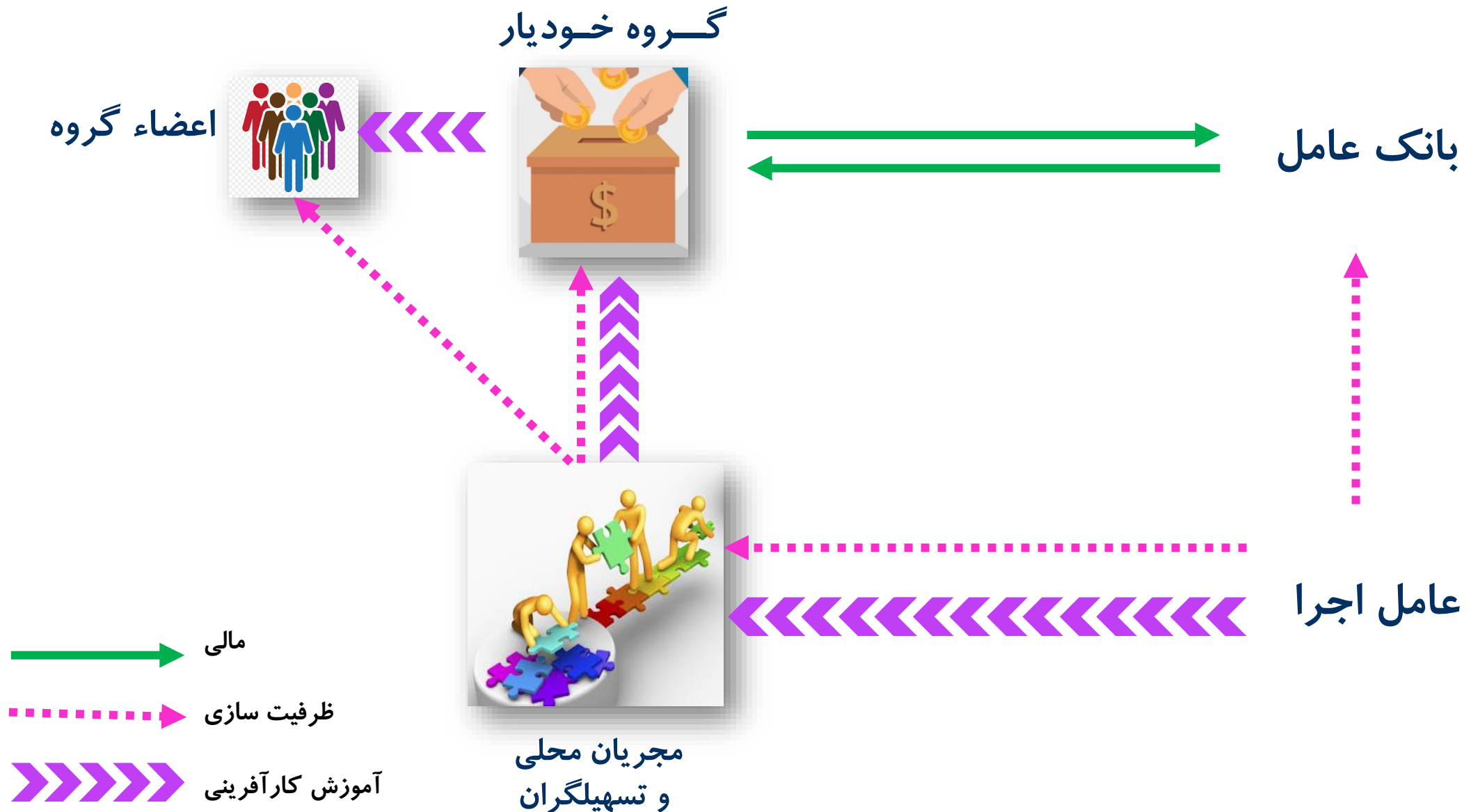
شبکه‌سازی مشاغل خرد (گروه مشارکت محلی) و ایجاد روابط قراردادی با پیشروهای حاضر در طول زنجیره ارزش

ارایه خدمات مورد نیاز توسط نهادهای مربوطه (آموزش، توانمندسازی، تأمین مالی، تأمین تجهیزات، مجوزهای فعالیت و ...)

مدل تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی

مدل تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی

انباشت و غنای سرمایه مالی و سرمایه اجتماعی در درون گروه خودیار برنامه تأمین مالی خرد

بک سرمایه اجتماعی مدرن

پیوند مالی با بانک

و خرده فروشی وام بانکی بین اعضا
(اعتلای نقش واسطه‌گری)

اعتبار سنجی (سنجش غنای سرمایه اجتماعی)

خرده وام به اعضا
(واسطه‌گری مالی)

تشکیل صندوق مشترک

تشکیل و ظرفیت سازی گروه

تأمین مالی خرد

✓ بدون ضامن خارج از گروه و وثائق معمول

✓ ارایه وام به صورت تصاعدی (تدریجی-تجمیعی)

✓ دسترسی پایدار و قابل پیش بینی

✓ نرخ سود عادی، معقول

✓ محصولات بانکی متنوع و متناسب با نیازهای مشتری (صندوق داخلی و وامهای بانکی)

برنامه تأمین مالی خرد

✓ یک فرآیند تقاضامحور و از ابزارهای مؤثر در فقرزدایی و بهبود معیشت جامعه هدف است.

✓ راهکاری است برای ؛

- ایجاد و توسعه بنگاه‌ها و کسب و کارهای خرد و خانگی
- تنظیم بودجه خانوار
- حفاظت بودجه خانوارهای کم‌درآمد در مقابل عوامل پیش‌بینی نشده و نوسانات فصلی درآمد

بر اساس شرکت فعالانه نهادهای کوچک مردمی به نام گروه‌های خودیاراست که خودجوش و خودگردان هستند.

ویژگی برنامه

گروه هدف برنامه

پایه برنامه تأمین مالی خرد

شاخص‌ترین ویژگی برنامه، تسهیل دسترسی گروه هدف به وام و تسهیلات بانکی بدون وثیقه و ضامن است. گروه هدف در این برنامه، از طریق تشکیل و اداره صحیح نهادهای محلی در قالب یک سرمایه اجتماعی سازمان یافته و نوین نزد یک بانک بزرگ کشور، صاحب اعتبار می شوند.

اغلب افراد کم درآمد و آسیب‌پذیری (به ویژه زنان و جوانان) که در شرایط عادی دسترسی به منابع بانکی ندارند. از نظر اقتصادی آسیب‌پذیر هستند و با یک شوک اقتصادی فقیر می‌شوند. آگاهی کافی از خدمات بانکی ندارند و ایده یا مهارت استفاده از خدمات بانکی ندارند. این باور را به خود ندارند که می‌توانند از تسهیلات بانکی استفاده کنند. دارای روحیه ریسک‌پذیری پایینی هستند.

دهک های با درآمد بالا

مشتریان مناسب تامین مالی خرد نیستند

دهک های با درآمد بالاتر

دهک های با درآمد پائین و آسیب پذیر

دهک های با درآمد پائین و آسیب پذیر

گروه هدف حمایت های اجتماعی

خط فقر

مشتریان تأمین مالی خرد

پیوند مالی بین سازمان‌های مالی رسمی (بانک‌های تجاری و دولتی) و نهادهای مالی محلی غیررسمی یا نیمه رسمی (نظیر گروه‌های خودیار) برای بهبود و گسترش دستیابی گروه‌های هدف به خدمات مالی خرد

بانکداری پیوندی

Linkage Banking

گروه خودیار

یک مؤسسه کوچک محلی پس انداز محور است که
به صورت یک "واسطه گر مالی" درآمده است.

گروه خودیار

تمام فرآیند مشارکتی است و کلیه اعضا در همه امور مشارکت دارند

- ✓ توانمند سازی همگی
- ✓ افزایش احساس مالکیت (پایداری گروه)
- ✓ جلوگیری از سوارکاران مجانی – نخبه گرایی
- ✓ ایجاد اجماع حصول اطمینان از وفاق و همبستگی

تشکیل گروه خودیار ← یارگیری درست

اجتناب از انتخاب عضو نامتناسب و نامناسب (برای کاستن مخاطرات اخلاقی)

گروه که یک سرمایه اجتماعی سازمان یافته و نوین است دارای:

۱- نام

۲- اساسنامه

۳- چشم انداز

۴- هیأت اجرایی: گروهیار، خزانه دار، منشی و (نماینده نزد کانون)

۵- جلسات منظم حداقل ماهی یکبار دارای صورت جلسات که به

امضای کلیه حاضران رسیده (صورت جلسه با صدای بلند توسط منشی قرائت می شود)

گروه خودیار

گروه خودیار

- ❖ پس انداز و صرفه جویی تشویق می شود و اصل نخست پس انداز مورد تأکید است.
- ❖ شناسایی و تجزیه و تحلیل اولویت سرمایه گذاری برعهده خود اعضای گروه است.
- ❖ واسطه گری مالی : انباشت پس انداز، گردش و نیز پیوند با بازار سرمایه و خرده فروشی بین اعضا
- ❖ سرمایه اجتماعی : ضمانت جمعی، به عنوان بخشی از این سرمایه جایگزین وثیقه و ضامن
- ❖ اصل نظارت از طریق همسانان و بکارگیری خرد جمعی در گروه القا و نهادینه می شود.
- ❖ پروژه های سرمایه گذاری تک تک اعضا، توسط گروه بررسی و تأیید می گردد.

گروه خودیار

- ❖ گروه دارای یک صندوق مشترک است که شامل پس انداز و درآمدهای داخلی گروه (بهره وام های پرداخت شده، جریمه ها و سایر درآمدهای بدست آمده و ...) است.
- ❖ اعتبارات خرد و کوتاه مدت به اعضا از طریق صندوق مشترک بر اساس معیارها و شرایطی که توسط گروه تعیین شده، تأمین می شود.
- ❖ گروه توسط مؤسسه تاک رسماً مورد اعتبارسنجی قرار می گیرد.
- ❖ قرارداد وام بانک بر اساس نتیجه اعتبارسنجی با گروه منعقد می شود (نه با اعضا)
- ❖ بازپرداخت وام به بانک توسط گروه انجام می شود.
- ❖ گروه باید دارای دفاتر مالی و یک سیستم حسابداری مناسب برای ثبت فعالیت های مالی خود باشد. این گونه دفاتر (شامل ترازنامه) مورد حسابرسی قرار می گیرند.

پس از آن که گروه از ظرفیت کافی برای مدیریت امور مالی خود، برخوردار گردید گروه غالباً آمادگی و میل به تأثیرگذاری بر روی شرایط محیط زندگی در اطراف خود را (محلّه/روستا) نشان می‌دهد. در این راستا گروه تبدیل به یک ابزار توسعه اجتماع محور خواهد شد. بنابراین برنامه‌های آموزشی مناسب برای گروه ارایه می‌شود.

شبکه و یا سندیکایی از چند گروه خودیار در یک منطقه است که منابع داخلی، امکانات و استعدادهای خود را با یکدیگر سهیم می‌گردند.

در شرایط ایده‌آل چند کانون محلی می‌توانند یک کانون بزرگتر را بوجود آورند.

کانون
گروه‌های خودیار

دستاوردهای برنامه تأمین مالی خرد

۱ تشکیل و توانمندسازی ۵۳۸۳ گروه خودیار در ۲۳ استان، ۱۹۵۰ روستا و ۷۰ محله شهری

۲ عضویت بیش از ۹۰ هزار نفر از زنان و جوانان در برنامه (۹۲ درصد زنان)

۳ جمع آوری و انباشت ۲۰۷۲ میلیارد ریال پس اندازهای خرد

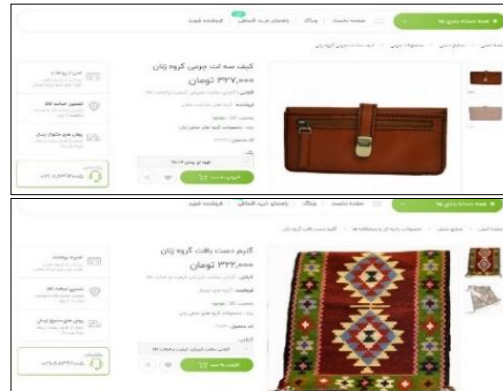
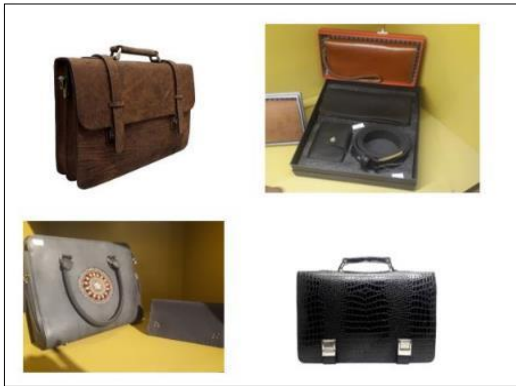
۴ پرداخت ۲۱۲ هزار فقره وام داخلی توسط گروه ها به مبلغ ۲۲۰۰ میلیارد ریال

۵ پرداخت ۸۳۷۳ فقره تسهیلات توسط بانک کشاورزی و صندوق کارآفرینی امید به گروه ها با مبلغ ۷۰۰۶ میلیارد ریال و ایجاد و توسعه کسب و کارهای خرد توسط گروه ها

۶ بازپرداخت وام های داخلی و بازپرداخت وام های بانکی در حد ۱۰۰٪

مصوبات مدل توانمندسازی محلی با رویکرد توسعه کسب و کارهای خرد

❑ مصوبه ستاد ملی بازآفرینی شهری پایدار در سال ۱۳۹۵

❑ مصوبه کارگروه اقتصادی ستاد در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سال ۱۳۹۶

مصوبات برنامه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی

❖ مصوبه کارگروه پنجره واحد کسب و کار خرد ریاست جمهوری در سال ۱۳۹۰

❖ مصوبه شورایی عالی اشتغال در سال ۱۳۹۳

❖ مصوبه کارگروه برنامه‌های ملی اقتصاد مقاومتی در سال ۱۳۹۵

اهداف طرح توانمندسازی محلی با رویکرد تامین مالی خرد و توسعه کسب و کارهای خرد

- ✓ توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی افراد کم درآمد و آسیب پذیر در محلات کمتر برخوردار شهری از طریق حضور آنها در ترکیب گروه‌های خودیار
- ✓ افزایش تعداد و اندازه کسب و کارهای خرد برای افراد عضو گروه‌های خودیار
- ✓ افزایش میزان اشتغال پایدار در بین گروه هدف
- ✓ بهبود معیشت خانوارهای هدف از طریق افزایش درآمد اعضای گروه‌های خودیار
- ✓ کاهش فقر در مناطق هدف
- ✓ افزایش سطح مشارکت زنان سرپرست خانوار در ترکیب گروه‌های خودیار
- ✓ افزایش تجهیز پس اندازهای خرد توسط اعضای گروه‌های خودیار
- ✓ افزایش تجهیز منابع بانکی برای اعطای تسهیلات به گروه‌های خودیار
- ✓ ارتقاء برخی از شاخص های اجتماعی و اقتصادی در سطح مناطق هدف

سپاس از حسن توجه شما